Tuuli Myllymaa
Ryhmäpäällikkö

10.11.2022

SYKE/2022/2146

Eduskunnan talousvaliokunta

Viite: Lausuntopyyntö 02.11.2022

Asiantuntijalausuntopyyntö; HE 209/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Suomen ympäristökeskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus (SYKE) kiittää mahdollisuudesta lausua talousvaliokunnalle ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

32 a § Yhdyskuntajätehuollon järjestäminen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen yhteydessä

Ehdotuksen mukaan kunnan on järjestettävä yhdyskuntajätteen jätehuolto 31. päivään joulukuuta 2025 asti niillä kiinteistöillä, jotka siirtyvät hyvinvointialueen omistukseen tai hallintaan. Tästä poiketen hyvinvointialue saa järjestää yhdyskuntajätteen jätehuollon siten kuin 28 §:ssä säädetään ilmoittamalla siitä kirjallisesti kunnalle vähintään kuusi kuukautta ennen jätehuollon järjestämisen aloittamista.

SYKE pitää kannatettavana ehdotusta, jonka mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää jätehuolto vuoden 2025 loppuun saakka, jolloin hyvinvointialueet saavat tarvittavaa aikaa varautua uuteen, jätehallinnollisesti monimutkaiseen tilanteeseen, suunnitella jätehuoltoaan ja tehdä kilpailutukset ja uudet sopimukset. Lisäehto on myös kannatettava ja tukee lain henkeä, kun ne hyvinvointialueet, jotka saavat suunnitelmat ja sopimukset kuntoon jo tätä aikaisemmin, voivat halutessaan ottaa jätehuoltonsa järjestääkseen jo etukäteen. Järjestelyjen suunnitelmallinen läpikäynti toivottavasti lisää myös erilaisten hyötyjakeiden erilliskeräystä kiinteistöissä.

145 a § Sidos- ja hankintayksiköitä koskevat erityiset säännökset

Jätelain päivitetyn 145 a §:n 1 momentin mukaan kunnan jätehuollon toimialalla toimivien sidosyksiköiden ja hankintayksiköiden markkinaehtoinen toiminta voi muodostaa korkeintaan 10 prosenttia yhtiön liikevaihdosta. Perusteluna muutokselle on, että heinäkuussa 2021 voimaan tulleen jätelain muutoksen (714/2021) myötä kuntien jätehuoltoyhtiöiden liikevaihdon odotetaan vähitellen kasvavan ja ulosmyynnin tarpeen lisääntyvän nykyisestä 5–7 %:sta liikevaihdosta.

Muutosten on arvioitu kasvattavan operatiivisia jätehuoltotehtäviä, joita aiheutuu erilliskeräysvelvoitteiden asteittaisesta tiukentumisesta, kuntien ja tuottajien yhteistoiminnasta pakkausjätehuollossa sekä jätteenkuljetuksen kaksoisjärjestelmän poistamisesta erilliskerättävien jätteiden kuljetuksessa.

Suomen ympäristökeskus toteaa, että 10 prosentin raja ulosmyynnille vaikuttaa perustellulta sujuvan jätehuollon turvaamiseksi niissä tilanteissa, joissa vaihtoehtoinen 5 % raja saattaisi yllättäen ylittyä. Tilanteen johtaminen kunnan jätehuoltolaitoksen sidosyksikköaseman

menettämiseen ja kunnan velvoitteeseen järjestää hankintalain mukainen kilpailutus jätehuoltotehtävien toteuttamiseksi aiheuttaisi jätehuollolle todennäköisesti merkittävää haittaa. On myös syytä turvata hyvät yhteistyön edellytykset kuntien ja pakkaustuottajien väliselle yhteistyölle uusien pakkausjätteiden kierrätysvelvoitteiden toteuttamiseen.

Vaikutusten arvioinnit

SYKE ei tunnista muutoksiin liittyen sellaisia merkittäviä suoria tai välillisiä ympäristövaikutuksia, joita ei olisi jo perustelumuistiossa otettu esille.

Jätehuoltojärjestelyjen suunnitelmallinen läpikäynti sote-alueilla toivottavasti lisää erilaisten hyötyjakeiden erilliskeräystä kiinteistöissä ja siten myötävaikuttaa kierrätysasteen kasvuun.